Organi Komiteti Markaziji partijaji komunistiji (b) Üzekiston

Орган Центрального комитета коммунистической партии (б) Узбекистана

На местно-еврейском языке

Proletarhoji hamaji mamlakatho, jak şaveton!

BAJROQI MIHNAT

JANVAR
27
pançşambe
soli 1938
№ 22 (2049)

HUŞJORIJI BOLŞEVIKI

Huşjoriji revoljutsioni dojim sifati mahimtarini farqnoki bolşevik sud. Huşjor sudan, duşmanro dar vaqtaş ginoxta girifta tavonistan—Lenin na bolşevikho dojim haminro taolim medod, rafiq Stalin na partija harrüz haminro taolim medihad. Lenin medguft, ki «komunisti naqz narohari hamin çekisti naqz ham mesoşad». Va in rayşanast. Bolşevik güştinari pesqadami saroji kori komunizm mesoşad. Dar güştini sinfiji na muqoselli duşmanho huşjoriji ü soşad xusan tez soşad, ü soşad niqonro az duşman dar vaqtaş kanda tavonad.

Dar hamaji mudati taarixi partijaji Lenin—Stalin huşjoriji bolşeviki jaroqi tsztarini na muqoselli duşman, iqvogar, oportunist, na muqoselli har kasi na pozitsijahoji duşman qel xürda meraftagi sud. Komiteti Markaziji Stalinji partija, davragiriji kapitalistiro na jod doda, zarurnok sudani fikrero, ki güjo muvofiqi peşqeş taraji karda omadani quvathoji mo duşman rom va jovoş meşuda soşad, na jod doda, dar davri oxirin candin nor na saland kardani huşjoriji revoljutsioni çeq zadagijast. Çosuhoji trotskistiju-buxarini, mitlatelhoji nurzuazi va harcixel agenthoji digari faştitro foş va reşakan kardan nişon dodand, ki huşjoriji har bolşeviki partijiji va nopartijnij dar har şarojit, dar har ucastoki kor sojad dar cixel daraçaji nihojat suzorg soşad.

Plenumi dar nazdiki guzaştagiji Komiteti Markaziji partija az hamaji clenhoji partija va az hamaji tşkilothoji partijagi harçonisa saland kardani huşjoriji bolşeviki, foş kardan va to na oxir qir andoxtani hamaji duşmanhoji partijaro az nav talas kand.

Huşjoriji bolşeviki dojim na odamro cuqur va harrüz sançidan, na odamho diqat mondan asos mekard. Huşjoriji tezi bolşeviki na bolşevik dojim imkonijat medod, ki düstro az duşman va duşmanro az düst faryj kunad. Partija az clenhoji xud dar xususi huşjori na dahanaki qasam xürdan, na kamqanijaho, na na tartisi peşaki muhofizat kardani xud az partija coqanşaraka rad kardan, salke na odam nazari so diqati individuali kardanro talas mekard va talan mekunad.

Faktho nişon medihand, ki dar xelo nisjor voqleaho az partija coqanşaraka radkuniro duşmanhoji qasdi çon, ki kadrhoji dilsofi partijagiro zadan mexostand, odamhoji laoin, ki so xudro huşjor nişon dodan karjera mekardand, qajrho, ki dar zeri niqoni huşjori suroni haqiqiji xudro rust kardani şuda, zarsaro az xud dur kardani meşudand, na kor mesurdand.

Masalan, duşmani xalq Diskantüv, ki dar gorkomi partijaji Mariupol (Donbas) çoj girifta sud, odamhoji dilsofi na partija çonsuporro dastadasta az partija rad mekard. Fakti digar—kori inşener Gasnikü. Spetsialisti dilsofi na kori partijaçonsupor na in netanzihho rozi naşuda, duşmanhoji haqiqi va kori lasinji onhoro dalerona foş kard. Baroji in milatelhoji nurzuazi, ki na onkomi partijagi Qaracaj sar darovarda sud dand, Gasnikürro az nilsti partijagi mahrum kardin. Siş moh sarf şud, ki matlan odami heç gunoh nadoştagi muntoz karda şavad.

Dar rahbari haqiqatan bolşevik, dar nayni huşjori va dar nopsti odam so mehrusoni qamxüri kardan hargiz çudoji nest. Ba cleni partija, na korkuni partijagi nazari individuali kardan, dojim na kori partijagi asos şuda omadagijast. Cixelo ki maolumast, Plenumi fevrali-martiji TsK VKP(b) hamun rahnarhojero, ki «dar nopsti «jakiho», dar nopsti clenhoji gudogonaji partija, dar nopsti taqdiri onho qamxüri nakarda, dar xusui dahho hazor fikr kardan harakat mekunand», saxt zada suromad.

Inxel rahnarho naad az Plenumi fevrali-martiji TsK partija ham xudro az nay şikasta nasurovardin. Soa osnori ravşani inxel «rahnari» dar soli 1936 dar instituti taolimi noqionaji somavi (rajoni Lenini Sverdlovsk) zijofat şuda şudast, ki dar on 15 nafar komunist iştirok karda sudast. Dar soli 1937 jake az qismairandahoji zijofat cun duşmani xalq foş şuda sud. Rajkomi Lenin, ki on, az rüji coq, dar nopsti jakiho qamxüri nakarda, dar xusui dahho fikr mekunad, hamaji 14 nafari noqionaji somavi (rajoni Lenini Sverdlovsk) zijofat şuda şudast, ki dar on 15 nafar komunist iştirok karda sudast. Dar soli 1937 jake az qismairandahoji zijofat cun duşmani xalq foş şuda sud. Rajkomi Lenin, ki on, az rüji coq, dar nopsti jakiho qamxüri nakarda, dar xusui dahho hazor fikr kardan harakat mekunand, saxt zada suromad.

Inxel rahnarho naad az Plenumi fevrali-martiji TsK partija ham xudro az nay şikasta nasurovardin. Soa osnori ravşani inxel «rahnari» dar soli 1936 dar instituti taolimi

Baroji hosiloti sadtsentneri

Umodi paxta, zvenovodi kolxozi nomi Stalin, rajoni Inaxshat Madraxim Sasorbaliev dar xvosi hosiloti paxta soloxti nasri qahramonii xudro ba dast gaxtar 100 tsentneri zvenoji xvd, ii ba dar gaxtar nasri zvenoji xvd, ii 147 tsentner paxta soloxjiast. Inxol hosiloti rekta-tsentagi nakardro faqat dar xgoni mallai ba dast daxravalan mumkinast.

Hosiloti salanai paxtaro ba dast daxravda, zvenoji Dosxabaliev mexanizatsiongi sovetsanaji respublikoji kolxozchoji stanxanUveiro kor karda xavomad. Zveno vazifahoji nasro qanal kard. Dar soli 1938 ba dar gaktar 100 tsentneri paxta dodi mequnat. Ix vaqeqatro qanal karda. Madraxim va kolxozchoji zvenoji ii ba dar gaktar 100 tsentneri xudro ba holati qarela ba kolxozchoji Uzsekistoni oqonq kardand. Mihnati stanxanvoi sohai hosiloti salanai mekunad—meqqjanai kolxozchoji zvenoji Madraxim—dar natiqai mihnati stanxanvoi az nasro hosiloti rekordiji paxta giriftan mumkinast.

Muroqiatnomaji zvenoji Madraxim va maslahathoji ii xele qimstaxbe meqonad. Muroqiatnomaro kolxozchio va kolxozmazhoji kolxozi «Komunizm» rajoni Mirzachii kor karda xavomadand. Stanxanvcihoji dasthoji paxta ozro ne xavandi qanal kardand. Har jak takliti ozro ne digat meqoband.

Turusnoji XolmatUv va Zaev MaxsumUv ba taklifu maslihathoji ustodi paxta xobi digat meqonand. Harjak inho stanxanUveihoji sehtarini kolxozi «Komunizm» hastand. Soli gunasta Turusnoji 466 trudoden va Zaev—410 trudoden kor kardagiast. Inho dar kolxoz odamhoji nomdor hastand. Qimqiranddoji corjakgiriji sotsialisti sada, dojim peqqadam meqonand.

Vaqte ki muroqiatnomaro kor karda xavomadand, va vaqte ki zvenoji Madraxim stanxanUveihoji dasthoji paxtakorji sotsialistiro qeq mezanad, Zaevu Turusnoji az in harakat dar istoda xavomadand. Qajrati parqa-ji stanxanUveiji soho to rafta zijod meqavad.

Basd az muroqiatnomaro kor karda xavomadan, sa soloji sahnaji khusi kolxozi aval Turusnoji xavomad:

—Rafiqho, man az in peq ham,—Turusnoji saxani xudro sar kard—dar xvosi hosiloti saland xajoi mekardam, amo imrUz gap nazada nametavonam. Zamini kolxozi mo ham 100—150 tsentneri paxta doda metavonad. Zamini mo, az zaminhoji atrofi Faryona mondagi nadorad. Faqat zvenoji Madraxim soris kor karda, tamomi ozrasinhoji agronomi va tagrinhoji rahmatUveihoro qori kardan darkarand.

—Muroqiatnomai nazuromadan peptar man, az srigadirsmo Gaziz-aka 7 gaktar zamin-ro qanal karda giriftu medam. Dar soloji on zamin kor karda istodem. Imrüz dar nazdi qumo vazdaji staxa nUvi medihan, ki dar soli 1938-um, soli staxanUvi zvenovod guda, az har gaktar 100 tsentneri paxta medihan. Zvenohoji digarro sarqji hosiloti sadtsentneri sa corjakgiriji sotsialisti qeq mezanam.

Saxxabqji xairini Turusnojro kolxozcho so qarsakxasiholi zir pepvos giriftand va dar hamin vaqti qarsakxasi Zaevi staxanUvi sa soloji saxa sa zuromada:

—Rafiqho, man sfajer gap namezanam. Qeqzaniji Turusnojro qanal mekunam va az har gaktar 100 tsentneri paxta medihan. Baroji vazdaji xudro ziro kardan, man halakaj fikri xudro sa qoqaz navista, dast mondam.

Turusnoji Zaev—zvenovodhoji sadtsentneri sa kori samali daromadand. Az on maqlis halakaj sand rüz gu-zast. Turusnoji—7 gaktar va Zaev direktori MTS rajisi kolxozi nomi Stalin rafiq SarunUv az past sa nolo surovarda sudagijast. 60 nafar odami az past sa nolo surovarda sudagi sa vazifaji direktorhoji MTS, MTM va mudirhoji Rajzo tasin karda sudagijast. Lekin, in sa qadri kifoja nest. Organhoji zarosat dar negohi koram so kadrhoji rahsarikunanda hanuz candon para karda sudagi nestand. Dar hardoji MTS-i Hisorsoji va dar MTS-i 2-umi Namangon direktor nest, hamcun dar haminxel rajonhoji muhimi paxtakor cun Norin, Yoskant va Tasloq 15 mudiri Rajzo nest. Sanasi on inast, ki taskilothoji rajoni dar sonati kadrhoji qavonro az past sa nolo surovardan qatoijat nadorand.

Dar rajoni Qalolquduq sa vazifaji

—ooo—

Komsomolhoji Toşkand sa MTS saroji sa koram tajori didan jordam rasonda istodin

Komiteti şahriji komsomoli Toşkand 60 celongar, ohangar, xarot va elektrikro saroji sa korami sahori tajori didan va dar remonti traktorho va masinahoji xoçagiji qisloqi jordam rasondan sa rajonho va stantsiyahoji masiniju-traktori rohi kard. Inho komsomolhoji stanxanUveji sehtarini Selmaş, Kominati sofandagi, zavodi nomi Kaganovic va korxonahoji tramvaj menoşand.

—ooo—

Baroji sa Armijaji Surx raftan tajor şuda istodin

BUXORO. Taşkiloti Osoaviaximi şahri Buxoro saroji doprizivnikhoji dar soli 1916—1917-um tavaludşudaji sa safi Armijaji Surx çeq zada meşudagiro ax har çihat tajor kardan kor guzaronda istodast. Baroji onho punkthoji alohida taşkil doda şudagi menoşand.

Doprizivnikho sa on punkthe davomat karda, so texnikaji harsi oşno şuda va darajaji olimi sijosiji xudro saland karda istodin.

Doprizivnikho saroji sa safi Armijaji Surx raftan so xohişmandiji zür tajori dida istodin. M. Şamuelov

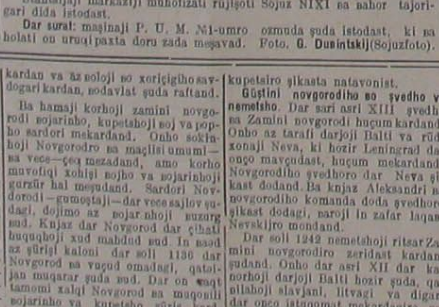

Stantsijaji markaziji muhofizati rüjişoti Sojuz NIXI sa nahor tajorigari dida istodast.

Dar surat: maşinaji P. U. M. Ni-umro ozmuda şuda istodast, ki sa holati on uruşi paxta doru zada meşavad. Foto. G. Dusintskij (Sojuzfoto).

Ba kori rahbari qatəitar az past ba solo surovarda şavad

Organhoji zarosati Üzsekiston az vaskihoji doşmanhoji xalq par muşkofand va dar hamin vaqti qarsakxasi zaiqi staxanUvi sa soloji sakxa sa zuromada:

—Rafiqho, man sfajer gap namezanam. Qeqzaniji Turusnojro qanal mekunam va az har gaktar 100 tsentneri paxta medihan. Baroji vazdaji xudro ziro kardan, man halakaj fikri xudro sa qoqaz navista, dast mondam.

Turusnoji Zaev—zvenovodhoji sadtsentneri sa kori samali daromadand. Az on maqlis halakaj sand rüz guzast. Turusnoji—7 gaktar va Zaev direktori MTS rajisi kolxozi nomi Stalin rafiq SarunUv az past sa nolo surovarda şudagijast. 60 nafar odami az past sa nolo surovarda şudagi sa vazifaji direktorhoji MTS, MTM va mudirhoji Rajzo tasin karda şudagijast. Lekin, in sa qadri kifoja nest. Organhoji zarosat dar negohi koram so kadrhoji rahsarikunanda hanuz candon para karda şudagi nestand. Dar hardoji MTS-i Hisorsoji va dar MTS-i 2-umi Namangon direktor nest, hamcun dar haminxel rajonhoji muhimi paxtakor cun Norin, Yoskant va Tasloq 15 mudiri Rajzo nest. Sanasi on inast, ki taskilothoji rajoni dar sonati kadrhoji qavonro az past sa nolo surovardan qatəijat nadorand.

Dar rajoni Qalolquduq sa vazifaji

—ooo—

Komsomolhoji Toşkand sa MTS saroji sa koram tajori didan jordam rasonda istodin

Komiteti şahriji komsomoli Toşkand 60 celongar, ohangar, xarot va elektrikro saroji sa korami sahori tajori didan va dar remonti traktorho va masinahoji xoçagiji qisloqi jordam rasondan sa rajonho va stantsiyahoji masiniju-traktori rohi kard. Inho komsomolhoji stanxanUveji sehtarini Selmaş, Kominati sofandagi, zavodi nomi Kaganovic va korxonahoji tramvaj menoşand.

—ooo—

Baroji sa Armijaji Surx raftan tajor şuda istodin

BUXORO. Taşkiloti Osoaviaximi şahri Buxoro saroji doprizivnikhoji dar soli 1916—1917-um tavaludşudaji sa safi Armijaji Surx çeq zada meşudagiro ax har çihat tajor kardan kor guzaronda istodast. Baroji onho punkthoji alohida taşkil doda şudagi menoşand.

Doprizivnikho sa on punkthe davomat karda, so texnikaji harsi oşno şuda va darajaji olimi sijosiji xudro saland karda istodin.

Doprizivnikho saroji sa safi Armijaji Surx raftan so xohişmandiji zür tajori dida istodin. M. Şamuelov

Stantsijaji markaziji muhofizati rüjişoti Sojuz NIXI sa nahor tajorigari dida istodast.

Dar surat: maşinaji P. U. M. Ni-umro ozmuda şuda istodast, ki sa holati on uruşi paxta doru zada meşavad. Foto. G. Dusintskij (Sojuzfoto).

RAHBARIJI NAQIZ, KORRO BA AVÇ KARDA ISTODAST

SAMARQAND. Dekadaji staliniji rekordhoji staxanUviji dar mohi dekasr, sa munosibati sajlovhoji Soveti ivilji SSSR guzaronda şudagi ixvodi püsti Ni nomi Oxunsoroşüvro sa xelo pesraviho sohin kard. Dar in dekada hamaji staxanUveiho, ranocihho va tsexu srigadaho so voçiejiathoji hamroh şuda, namunahoji sehtarini korro sa dast daravandand. Dekada natiçahoji naqz dod. Zavod plani korkardanuroiji dekadaro narzijod içro kard. Sumorisi staxanUveiho va udarnikho xelo zijod şud.

Taşkilothoji zavod natiçahoji dekada va soli 1937-umro çamosast karda, onro to na har ranocij rasondand. Dar asosi in, saroji zafarhoji sa dastdaravarda şudagiro soz mustahkam karda, az rüzhoji avali soli nav plani korkardanuroiro içro kardan, dar najni ranociho corjakgiriji sotsialisti ealon kardand, Corjakgiri natiçahoji naqz saxşida istodast.

Barosari staxanUveihoji digari zavod rafiqho MaxsumUv, Jüno Kajküv, Puzajüov, Qini Jishoqüva va digarho plani mohi dekasriji xudro az 120 to 200 protsent içro karda, saroji dar soli nav soz ham hosili salandi mihnatro sa dast daravardan vazda dodagijand. Onho alhol saroji in vazdaro içro kardan güştin surda istodin.

Haminro guftan zarurast, ki taskilothoji zavod saroji sa staxanUvichio şarojiti pajdo kardan va zavodo srigadahoro staxanUvi kardan, sazoi qamxüri karda istodin. Ana az hamin sasau zavodi püst peşravihoro sohis şuda istodast.

N. Mirzoqandüv.

—o—

RABOCIHO BAROJI BA SAFI PARTIJA DAROMADAN XOHIŞI ZÜR DORAND

BUXORO. Baroji kori oomaviju-taşviqotiro dar najni ranociho na avç dahorardan, fasrikaji düzandagiji «Partjezdi 16-um» jak cand vaqt pes na kursi tajorkunüji taşviqotiji nazdi gorkomi partija sudagi 11—12 nafar ranociro rohi karda nud. Az najni onho Sijünüv, Asimüv, Karimüv va digarho in kursro so muvafaqijat ro sahoji aalo tamom karda, soz na fasrikaji mazkur omada kori oomaviju-taşviqotiro naqz guzaronda nudand. Lekin az sanani na in kori xelo muhim partkomi fasrika Lisenko abamijati darkori nadodan, dar vaqthoji oxirin kori oomaviju-taşviqoti dar fasrika çudo ham sust guzaşta istodast.

Dar fasrika hozir qarisi 500 nafar ranocij udarnik va staxanüvci faso-lona kor karda istodast. Onho soz ham naqztar kor karda, saroji sa safi partija daromadan xohişi zür dorand. Lekin partkom xohişi onhoro dastgiri karda, onhoro az sijosati harrüza va so taslimoti Marks—Engels—Lenin—Stalin ogno nakarda istodast. Va saroji onhoro sa safi partija darovardan jagon kori oamali naguzaronda istodast. Ba in separvogi oxir mondan zarurast.

Rahnarhoji fasrika va xususan partkom Lisenko lozimand, ki kori oomaviju-maonedodkuniro na avç darovarda, saroji sa safi partijaji Lenin—Stalin doxil şudani staxanüvcihoji sehtarin imkonijat va şarojiti sunjod kunand.

Ja. S.

—o—

Kori savodbUroriro ba avç darovarda şavad

SAMARQAND. Baroji az najni oomaji mihnatkaşhoji mamlakati sotsialistiji mo nesavodiro mutlaqo sarham zada, onhoro az har çihat manianijatnok kardan, partija va hukumati soveti sa sarvaqtaş qarorhoji maxsus surovardagijand. Dar asosi hamin qarorho jak cand corahoji asamali dida, dar zavodu fasrikaho, kolxozu sovxozho va idorahoji digar tagomi nesavodhoju calasavodhoro sa maktani savodsuroti çalu karda, nesavodiro narbam zada şuda istodast.

Agarcande dar zavodi majoseuroriji №2 naroji nesavodho 3 grupa maktani sarham zadani nesavodi va az 1 grupa neisorat maktani calasavodi taşkil doda şuda nosad ham, lekin taşkilothoji zavod na kori in maktanho ahamijati darkori nadoda istodin.

Dar hamaji taşkilothoji intidoiji partijagiji uzlaji rohi ohani Andiçon kori partijagiju oomavi xelo nehtar şudagi menoşand.

Dar vaqti oxirin davomati talasho çudo ham sust şudagijast. Muallimhoji in maktanho na kori xud naqz küşiş namekunand. Maktanho az asosnohoji taslim mukamal taamin karda şudagi nestand va digaru digar.

GorONO-ji şahri Samarqand interes karda az ahvoli in maktanho jagon sor xanar nagirifta, jordami samali ham rasondagi nest.

GorONO va taşkilothoji zavodi majoseuroriji №2 lozimand, ki kamşudihoji dar polo zikr karda şudagiro na tezi sartaraf kunand va kon savodsuroriro na avç darovarda, az najni ranociho nesavodi va calasavodiro mutlaqo sarham zanand.

M. Kajküv.

—o—

ODAMHOJI SANÇIDAŞUDA BA PARTIJA DAROMADA ISTODIN

ANDIÇON, (ÜzTAG). Taşkiloti partijagiji uzlaji rohiohani Andiçon az qarori TsK KP(b)Uz dar xususi ravişi sa partija qanulkuni masonuroriji muvofiq karda, qatəijan az nav soxtani kori xudro sar kard. Dar ucastoki pançumi vagoni grupaji socuvstvujuşoiho nanud,—alhol taşkil doda şud. Sa grupaji socuvstvujuşoiho 7 nafar staxanüviji sehtarin qanul karda şud. Socuvstvujuşoiho ustav va programaji partijaro jod giriftа istodin.

Ranocihoji sehtarini uzla srigadiri staxanüvci rafiq Pavlüv, nazoratciji vagonho rafiq Stepan Vasilenko, ravqanmoli udarnik rafiq Mamadçon Qoziboşüv, slesarhoji staxanüvci rafiq Pomin, Trofimüv, Qani Andusalomüv va Ivan Nosüv, na kandidatiji partija qanul karda şudand.

Odamhoji nomdori depo—montjürbo Naumüv va Ivanüv, inzener Kotelniküv va dispetcer Bajdalin az kandidati na cleni partija guzaronda şudand.

Dar hamaji taşkilothoji intidoiji partijagiji uzlaji rohi ohani Andiçon kori partijagiju oomavi xelo nehtar şudagi menoşand.

KURSI MUXTASARI TAARIXI SSSR*)

10. Zamini Novgorod

Majda şudani knjazestvoji Kijev. Dar asri XII knjazestvoji Kijev dar najni pisarho, havzaho va zeyu tasarrufi Vladimir Monomax taşrim şud. Dar najni oxho asrji knjazestvoho va şahrho qanchoji dojimi şuda meguzaşand. Knjazho dar in qancho umarho va şahrhoro saroji dar ku qumboji çanqji xud qism girifta qumboji çanqji xud qism girifta nemezanad karda, onhoro serahmona seurat mekardand. Knjazho az hamiqar ne rahmona intiqom megiriftand. Capanhoji şikastkördahoro kofta megiriftand, onhoro dar tjurmaho sa qurumagi halak mekardand. Knjazhoji gulungo sa sodavlat şuda, az knjazi qumrgi sedji Kijev mustaqil megudand. Mundan, dar asri XII dar zamni qarsi Kijev knjazestvoji Galitsk-Volinsk, dar zamni qimoli Kijev, knjazestvoji Suzdalsko-Rostovsk va Zamini novgorodi zelo soj va nequvat şudand. Az hoşimhoji xalqi klimandi—polovetsho—az çanuz mezangi, zamini Kijevi seurat megud. Dar nimati çüştini dar oxiri asri XII az muqoseli onho sarda şudagi «lostani dar zamni şohi» (gere guftagi zamni şudagi) qadim to sa darri mo ommalo rasidagijast.

Zamini Kijevi az soloji vahşijona seurat kardani knjazho sa xojarinho sez ham xjodtar zaros megud. Dehqonho az çanuz zulmi onho qavati teqvat nadoşta, az Dnepr seqistar sa janqeqo—sa Oka, az Volga—meraf-tand. Va savdogariji Kijev sust şuda raftan girift. Kupetsho Kijevro monda, so rohhoji digar az Jevropa sa Azija safar mekardand. Kijev ahamijati şahri asosi doştani xudro sa qum kardan sar kard. Dar ieudoji asri XIII Kijev xoli gast. Dar çi hati so xoriçe dodi girifti savdoji kardan, Novgorod sa çoji jakum surromad.

Idorakuniji zamini novgorodi

Novgorod dar soloji rohi sa darjoji Baltî merafteji sud, ki dar kasrhoji on şahrhoji sodavlati nemetsho va yvedho mavçud şudand. Kupetsho va sojarinhoji Novgorod so hamsojahoji xud—nemetsho va yvedho—savdogariji zür mekardand. Onho az nemetsho va yvedho mol, jaroq va digarxel asbobeji xudaşon sotsa zametavonistagiro megiriftand va sa çoji in cizho sa onho mülgina va hosiloji xojaçiji qisloqi meforüxtand. Baroji sakkjinaro sa savdogariji xoriçi rasonda istodan, sojarinho va kupetsho Novgorod dar şimoi va dar şarj zaminhoro masxar kardand va sokinhoji mahaliji hajron sajt kunandro maçeur mekardand, ki hosili şikori xudro sa onho dihand. Novgorod, hamin tariq, şahri asosiji xelo kalani mamlakat şuda mond. Dar on zamin hazor xonaju havli mavçud şud. Dar on vaqte ki şahri Kijev az avçaş faromada istoda şud, sojarinho va kupetsho Novgorod az soloji xalqhoji zeridastşudaro qorat kardan va az soloji so xoriçigiho savdogari kardan, nodavlat şuda raftand.

Ba hamaji korhoji zamini novgorodi sojarinho, kupetshoji soj va popho sardori mekardand. Onho sokinhoji Novgorodro sa maçlisi umumi—sa veçe—çeq mezadand, amo korho qurvoji xohişi xojho va sojarinhoji gurüh hai mesupdand. Sardori Novdorodi—gumoştaji—dar veçe sajlov şudagi, dojimo az sojarnhoji suzarg şud. Knjaz dar Novgorod dar çihati huquqhoji xud mahdud şud. In asad az gürişi kaloni dar soli 1136 dar Novgorod na vaçud omadagi, qatoijan muqarar şuda şud. Dar on vaqt tamomi xalqi Novgorod sa muqoseli sojarinho va kupetsho güriş kard. Knjazho va sojarinho az Novgorod gurextand. Novgorodiho zamiohoro az dasti knjaz va druzinahoji ü girifta nand va onhoro az huquqi sohibi zamin sudan mahrom kardand. Gumoştaji dar veçe sajlov şudagi, nojjad dojim dar nazdi knjaz mesupd. Knjaz se gumoşta nametavonist, ki sa safar surojad, sud kunad, yaxsho ji vazifadorro az jak kor furovarda, sa kori digar tasin kunad. Az in sa, tiçahoji knjazro şikast dodani xalq noz xudi sojarinhoji purzüri novgorodi fojda mesarand. Ba muqoseli hukmronji onho ham sokinhoji Novgorod, ham smerdhoji qişloqhoji hamsoja, ham qasilahoji mutes şudagi mavçud sud. Dar on vaqte ki şahri Kijev az avçaş faromada istoda sud, sojarinho va kupetshoji Novgorod az soloji xalqhoji zeridastşudaro qorat kupetsiro şikasta natavonist.

Güştini novgorodiho so yvedho va nemetsho. Dar sari asri XIII yvedho sa Zamini novgorodi huçum kardand. Onho az tarafi darjoji Balti va rüdxonaji Neva, ki hozir Leningrad dar onço mavçudast, huçum mekardand. Novgorodiho yvedhoro dar Neva şikast dodand. Ba knjaz Aleksandri sa novgorodiho komanda doda yvedhoro şikast dodagi, saroji in zafar laqasi Nevskijro mondand.

Dar soli 1242 nemetshoji ritsar Zamini novgorodiro zeridast kardani şudand. Onho dar asri XII dar kasrhoji darjoji Balti hozir şuda, qasilahoji slavjani, litvagi va digari dar onço istuqomat mekardagiro peqrahmona qorat va nonud mekardand. Nemetsho dar inço qalsa va şahrhoji xudro soxtand va vahşigariji xudro soz ham sijodtar zür kardand.

Onho imoni xudro so züri sa gardani sokinho memondand, ozodiji onhoro nest mekardand, xudi onhoro krepostnoj mekardand.

Nemetshoji ritsar so laşkari zür sa Zamini novgorodi huçum kardа, şahrhoro qorat kardand va Novgorodro ham qorat kardani şudand. Aleksandr Nevskij knjaz askarhoji xudro çamo kardа, dar soloji jaxkuli Cudo sa nemetsho zarnaji qatoi dod. Kuşokuşiji nihojat zür şud. Jaxbo as xun surx şud. Nemetsho dar in majdoni jaxxori çang tirakuniji askarhoji qasiri novgorodiro toqat nakarda, gurextand. Aleksandr Nevskij dugmanro to xudi hadhoji zamini xud tasqis kard. Novgorodiho hamin tariq sa dugman zarnaji qatoi doda, zamini xudro az nemetshoji zürovar muhofizat kardand.

II. Rusi Suzdali

Zamini Rostovu Suzdal. Az vaqthoji qadim dar najni Volga va Oka mordzindagi mekardand. Dar onço slavjanho ham zindagi mekardand. Qarisi asri X dar in kraj şahrhoji slavjani Rostov va Suzdal halakaj mavçud mudand.

Az onlashhoji çanuniji knjazestvoji Kijeviji as vositaji kücmanciho xonavajron karda şudagi, slavjanhoji dehqon, ki az soloji zürovarij knjazho va sojarinho megurextand, na in çe meomadand. Amo dar inço ham knjazho va sojarinho zaminhoro zeridast karda aholiro maçeur mekardand, ki saroji onho kor kunad.

Aval zamini Rostoviju Suzdali dijagi knjazhoji gosudarstvoji Kijevro kam mekaşid. Amo dar asri XII dar vaqte ki in kanori dur odamnişin şuda, onod şud, ahvol taqir şud. Pisari Vladimir Monomax Jurij Dolgorukiji knjaz so druzinaji zür na inço omada, muhimoji sojarinho va knjazhoji majdaji çudogonaro as xud mutes karda, hukumati xudro dar inço mustahkam kard. Dar çumlaji mulkhoji zeridast kardagiji ü poşsholoki Moskva şud.

Amo dar Rusi Rostoviju Suzdali Andrej Bogoljuskiji pisari Jurij Dolgorukiji soz ham mustahkamtar çoj girift. Ü so Novgorod, so solgarho dar Volga va so qasilahoji mordvoji çang kard. Baad ü Kijevro zeridast kard va knjazi suzurgi mulkhoji xelo vaseoi qarie hamaji gosudarstvoji Kijev şud.

Knjazestvoji Vladimir Suzdal. Andrej Bogoljuskiji şahri Vladimiri dar rüdsonaji Kljazma sudagiro pojtaxt xud kard. Az hamun vaqt na in çoni knjazestvoji üro knjazestvoji Vladimir Suzdal nomi mesurdagi şudand. Andrej Bogoljuskij, saroji çamisi kojas va sojarinhoji mahalliro sa hukumati xud mutes kardan, barakat mekard.

Dar onço slavjanho ham zindagi mekardand. Dar qarisi asri X dar in kraj şahrhoji slavjani Rostov va Suzdal halakaj mavçud mudand.

Az onlashhoji çanuniji knjazestvoji Kijeviji as vositaji kücmanciho xonavajron karda şudagi, slavjanhoji dehqon, ki az soloji zürovarij knjazho va sojarinho megurextand, na in çe meomadand. Amo dar inço ham knjazho va sojarinho zaminhoro zeridast karda aholiro maçeur mekardand, ki saroji onho kor kunad.

Aval zamini Rostoviju Suzdali dijagi knjazhoji gosudarstvoji Kijevro kam mekaşid. Amo dar asri XII dar vaqte ki in kanori dur odamnişin şuda, onod şud, ahvol taqir şud. Pisari Vladimir Monomax Jurij Dolgorukiji knjaz so druzinaji zür na inço omada, muhimoji sojarinho va knjazhoji majdaji çudogonaro as xud mutes karda, hukumati xudro dar inço mustahkam kard. Dar çumlaji mulkhoji zeridast kardagiji ü poşsholoki Moskva şud.

Amo dar Rusi Rostoviju Suzdali Andrej Bogoljuskiji pisari Jurij Dolgorukiji soz ham mustahkamtar çoj girift. Ü so Novgorod, so solgarho dar Volga va so qasilahoji mordvoji çang kard. Baad ü Kijevro zeridast kard va knjazi suzurgi mulkhoji xelo vaseoi qarie hamaji gosudarstvoji Kijev şud.

Knjazestvoji Vladimir Suzdal. Andrej Bogoljuskiji şahri Vladimiri dar rüdsonaji Kljazma sudagiro pojtaxt xud kard. Az hamun vaqt na in çoni knjazestvoji üro knjazestvoji Vladimir Suzdal nomi mesurdagi şudand. Andrej Bogoljuskij, saroji çamisi kojas va sojarinhoji mahalliro sa hukumati xud mutes kardan, barakat mekard.

Dar onço slavjanho ham zindagi mekardand. Dar qarisi asri X dar in kraj şahrhoji slavjani Rostov va Suzdal halakaj mavçud mudand.

Az onlashhoji çanuniji knjazestvoji Kijeviji as vositaji kücmanciho xonavajron karda şudagi, slavjanhoji dehqon, ki az soloji zürovarij knjazho va sojarinho megurextand, na in çe meomadand. Amo dar inço ham knjazho va sojarinho zaminhoro zeridast karda aholiro maçeur mekardand, ki saroji onho kor kunad.

Aval zamini Rostoviju Suzdali dijagi knjazhoji gosudarstvoji Kijevro kam mekaşid. Amo dar asri XII dar vaqte ki in kanori dur odamnişin şuda, onod şud, ahvol taqir şud. Pisari Vladimir Monomax Jurij Dolgorukiji knjaz so druzinaji zür na inço omada, muhimoji sojarinho va knjazhoji majdaji çudogonaro as xud mutes karda, hukumati xudro dar inço mustahkam kard. Dar çumlaji mulkhoji zeridast kardagiji ü poşsholoki Moskva şud.

Amo dar Rusi Rostoviju Suzdali Andrej Bogoljuskiji pisari Jurij Dolgorukiji soz ham mustahkamtar çoj girift. Ü so Novgorod, so solgarho dar Volga va so qasilahoji mordvoji çang kard. Baad ü Kijevro zeridast kard va knjazi suzurgi mulkhoji xelo vaseoi qarie hamaji gosudarstvoji Kijev şud.

Knjazestvoji Vladimir Suzdal. Andrej Bogoljuskiji şahri Vladimiri dar rüdsonaji Kljazma sudagiro pojtaxt xud kard. Az hamun vaqt na in çoni knjazestvoji üro knjazestvoji Vladimir Suzdal nomi mesurdagi şudand. Andrej Bogoljuskij, saroji çamisi kojas va sojarinhoji mahalliro sa hukumati xud mutes kardan, barakat mekard.

Dar onço slavjanho ham zindagi mekardand. Dar qarisi asri X dar in kraj şahrhoji slavjani Rostov va Suzdal halakaj mavçud mudand.

Az onlashhoji çanuniji knjazestvoji Kijeviji as vositaji kücmanciho xonavajron karda şudagi, slavjanhoji dehqon, ki az soloji zürovarij knjazho va sojarinho megurextand, na in çe meomadand. Amo dar inço ham knjazho va sojarinho zaminhoro zeridast karda aholiro maçeur mekardand, ki saroji onho kor kunad.

Aval zamini Rostoviju Suzdali dijagi knjazhoji gosudarstvoji Kijevro kam mekaşid. Amo dar asri XII dar vaqte ki in kanori dur odamnişin şuda, onod şud, ahvol taqir şud. Pisari Vladimir Monomax Jurij Dolgorukiji knjaz so druzinaji zür na inço omada, muhimoji sojarinho va knjazhoji majdaji çudogonaro as xud mutes karda, hukumati xudro dar inço mustahkam kard. Dar çumlaji mulkhoji zeridast kardagiji ü poşsholoki Moskva şud.

Amo dar Rusi Rostoviju Suzdali Andrej Bogoljuskiji pisari Jurij Dolgorukiji soz ham mustahkamtar çoj girift. Ü so Novgorod, so solgarho dar Volga va so qasilahoji mordvoji çang kard. Baad ü Kijevro zeridast kard va knjazi suzurgi mulkhoji xelo vaseoi qarie hamaji gosudarstvoji Kijev şud.

Knjazestvoji Vladimir Suzdal. Andrej Bogoljuskiji şahri Vladimiri dar rüdsonaji Kljazma sudagiro pojtaxt xud kard. Az hamun vaqt na in çoni knjazestvoji üro knjazestvoji Vladimir Suzdal nomi mesurdagi şudand. Andrej Bogoljuskij, saroji çamisi kojas va sojarinhoji mahalliro sa hukumati xud mutes kardan, barakat mekard.

Redaktori çavogar M. AMINOV

Upolüglavlit № Ja.—610

Toşkand, Upolüglavlitning bosmaxonasi